

การต่อรองอียูยึดตัดจีเอสพี : ไทยทำมากกว่าทุกประเทศ

สัมภาษณ์

ตามที่สหภาพยุโรป(อียู)จะตัดสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร(จีเอสพี)สินค้าเกษตร 3 กลุ่มของไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคการเกษตร ต่างแสดงความต้องการทราบข้อเท็จจริงที่ชัดเจนและถูกต้องจากภาครัฐเพิ่มขึ้น ดังนั้นเพื่อให้ข้อมูลกระจ่างแก่ทุกฝ่าย นายพิษณุ เกรียงภูมิศาสตราจารย์ กรรมการค้าต่างประเทศได้ออกมาชี้แจงประเด็นคำถามที่มีการสอบถามกันมากที่สุด

ทำไมเกาหลีใต้และมาเลเซียจึงมีรายได้ประชากรต่อหัวสูงกว่าไทยจึงไม่ถูกตัดจีเอสพี ขณะที่ไทยถูกตัดสิทธิในสินค้า 3 กลุ่ม

อียูได้กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาตัดสิทธิสำหรับประเทศกำลังพัฒนาเอาไว้ดังนี้ คือ 1) รายได้ประชากรต่อหัวของประเทศกำลังพัฒนาที่สูงกว่า 8210 เหรียญสหรัฐ จะถูกอียูตัดจีเอสพี ซึ่งเกาหลีใต้ถูกตัดจีเอสพีทั้งประเทศแล้ว ตามข้อกำหนดหลักเกณฑ์การตัดจีเอสพี เพราะรายได้ต่อหัวสูงกว่ากำหนด นอกจากนี้ยังต้องมองและสังเกตว่าประเทศกำลังพัฒนาที่ถูกตัดจีเอสพีด้วยหลักเกณฑ์ดังกล่าวเช่นกัน

สำหรับมาเลเซีย ไทยและประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ นอกเหนือประเทศดังกล่าวข้างต้นไม่เข้าข่ายถูกตัดจีเอสพี เนื่องจากรายได้ประชาชาติยังต่ำอยู่

2) ระดับความสามารถในการแข่งขันของสินค้าในตลาดอียูสูงกว่าที่อียูกำหนดไว้ โดยหลักเกณฑ์ที่อียูกำหนดขึ้นเพื่อตัดสิทธิจีเอสพีสินค้านำเข้าจากประเทศกำลังพัฒนา คือ การพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างดัชนีระดับ

การพัฒนาประเทศ (Development Index: DI) เทียบกับดัชนีความสามารถในการแข่งขันสินค้าในตลาดอียู (Specialization Index: SI)

ตัวประกอบในการคำนวณ DI คือรายได้ประชาชาติต่อหัวและการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของประเทศกำลังพัฒนาเทียบกับอียู โดยใช้ตัวเลขจากธนาคารโลกและ UNCTAD ปี 1991 ส่วนตัวประกอบคำนวณ SI ก็คือสัดส่วนมูลค่านำเข้าสินค้าและมูลค่านำเข้ารวมของประเทศกำลังพัฒนาเปรียบเทียบกับประเทศไทยกับอียู โดยใช้ตัวเลขจาก UNCTAD ปี 1994 ปรากฏว่า การคำนวณ DI ไทยเท่ากับ -1.22 เทียบกับ SI ไทยปรากฏว่าสินค้ากลุ่มโลหะของไทยมีค่า SI เท่ากับหรือเกิน 1.5 ก็จะถูกตัดสิทธิจีเอสพี

ผลการเปรียบเทียบดัชนีทั้งสองของไทยมีสินค้าเกษตร 3 กลุ่มที่ถูกตัดจีเอสพีคือกลุ่มประมงมีค่า SI เท่ากับ 5.22 กลุ่มผักผลไม้และดอกไม้สดมีค่า SI เท่ากับ 4.94 กลุ่มผลิตภัณฑ์อาหารปรุงแต่งมีค่า SI เท่ากับ 1.54

ดังนั้น ตัวประกอบในการคำนวณ DI คือรายได้ประชาชาติต่อหัวและการส่งออกสินค้าการตัดจีเอสพีหมายถึงการตัดจีเอสพี มาร์จิน กล่าวคือ เป็นการตัดส่วนต่างระหว่างอัตราภาษีปกติกับอัตราภาษีจีเอสพี

ทั้งนี้ ในกลุ่มสินค้าประมงปรากฏว่าไทยเป็นเพียงประเทศเดียวที่ถูกตัดจีเอสพี เนื่องจากความสามารถในการแข่งขันส่งออกสินค้ากลุ่มนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รายการกุ้งเข้าอียูจากไทยมีสูงมาก ขณะที่มาเลเซียส่งกุ้งเข้าอียูน้อยมาก ดังนั้นมาเลเซียจึงไม่ถูกตัดจีเอสพีทั้งขั้วอียู

สำหรับกลุ่มสินค้าผักผลไม้สดนอกจากไทยแล้วยังมีเม็กซิโกและซีลี

ถูกตัดจีเอสพีร่วมกับไทย กลุ่มผลิตภัณฑ์อาหารปรุงแต่งมีอาร์เจนตินาและบราซิล ถูกตัดจีเอสพีด้วยเช่นกัน

ขั้นตอนและระยะเวลาในการตัดจีเอสพี

สำหรับการตัดจีเอสพี สินค้าเกษตรของอียู ได้กำหนดขั้นตอนเป็น 2 ช่วง คือ

- ขั้นตอนแรก ตัดร้อยละ 50 ระหว่าง 1 ม.ค.40-31 ธ.ค.41

- ขั้นตอนสอง ตัดร้อยละ 100 หรือตัดทั้งหมดตั้งแต่ 1 ม.ค. 42 เป็นต้นไป

ภาคีอียูมีการดำเนินการรักษามลประโยชน์จีเอสพีเกษตรไทยอย่างไร

กระทรวงพาณิชย์ได้ตระหนักถึงผลกระทบต่อภาคเกษตรของไทยที่ถูกอียูตัดสิทธิจีเอสพีมาโดยตลอด ตั้งแต่อียูเริ่มทบทวนการจีเอสพีสินค้าเกษตรไทยในปี 2538 เพราะส่วนต่างระหว่างภาษีปกติและอัตราภาษีจีเอสพีของสินค้าเกษตรมีมากกว่ากรณีสินค้าอุตสาหกรรมมาก ดังนั้นจึงได้ร่วมกับกระทรวงต่างประเทศ ดำเนินการโน้มน้าวอียูยกตั้งแต่แรก เพื่อให้ภาคเกษตรไทยได้รับผลกระทบน้อยที่สุด และปรากฏว่าไทยเพียงประเทศเดียวที่ดำเนินการเพื่อรักษามลประโยชน์จีเอสพีสินค้าเกษตร

กระทรวงการต่างประเทศและกระทรวงพาณิชย์ได้ร่วมกันดำเนินการโน้มน้าวอียูในเรื่องสินค้าเกษตรอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด แยกเป็น 2 ช่วง คือ ในช่วงก่อนการใช้โครงการจีเอสพีสินค้าเกษตรฉบับปัจจุบัน เริ่ม 1 ก.ค. 2539 และหมดอายุ 30 มิ.ย. 2542

ฝ่ายไทยได้ดำเนินการโน้มน้าวอียูตั้งครั้งหลังปี 2538 อย่างต่อเนื่องในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับเจ้าหน้าที่สถานเอกอัครราชทูตไทยในประเทศ

สมาชิกอียูทุกแห่ง ร่วมกับฝ่ายการพาณิชย์ เอกอัครราชทูต รัฐมนตรี รองเลขาธิการ และนายรัฐมนตรีก็ได้ดำเนินการโน้มน้าวที่คณะกรรมการอียูยุโรป และประเทศสมาชิกอียูทุกประเทศ

ทั้งด้านการเจรจา กระทรวงพาณิชย์ก็ได้ดำเนินการในทุกโอกาสตลอดปี 2539 และรวมถึงการเยือนประเทศสมาชิกอียูของรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องของไทย ในการเจรจาสองฝ่ายกับอียูในเรื่องนี้ กระทรวงพาณิชย์ได้รับความร่วมมือจากผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงการต่างประเทศ เกษตรและสหกรณ์ กรมศุลกากร สำนักงานปราบปรามยาเสพติด และผู้แทนภาคเอกชน

การดำเนินการดังกล่าว ฝ่ายไทยได้ทำอย่างต่อเนื่อง จนกินเวลาที่ฝ่ายอียูจะประกาศใช้โครงการจีเอสพีเกษตรฉบับนี้ คือ 1 ก.ค.2539 และฝ่ายอียูไม่สามารถปฏิเสธการโน้มน้าวและการขอเจรจาจากฝ่ายไทยได้ จำเป็นต้องเลื่อนการตัดจีเอสพี สินค้าเกษตรออกไปจากที่กำหนดไว้เดิมและได้เริ่มมีการตัดจีเอสพีสินค้าเกษตรร้อยละ 50 ตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค. 40 แทน ซึ่งการเลื่อนเวลาการตัดออกไปอีก 6 เดือนนี้ถือเป็นผลประโยชน์ที่ภาคเกษตรไทยได้รับ

ช่วงปัจจุบัน โดยที่คณะกรรมการอียูยุโรป ได้ประกาศร่างระเบียบรวมโครงการจีเอสพีเกษตรและโครงการจีเอสพีอุตสาหกรรมเข้าด้วยกัน และกำหนดอายุโครงการจีเอสพีฉบับใหม่ ระหว่างวันที่ 1 ม.ค.2542-31 ธ.ค. 2544 แต่ข้อกำหนดด้านการตัดจีเอสพีสินค้าทั้งสองกลุ่มยังเป็นไปตามเดิม กล่าวคือ สินค้าเกษตรทั้ง 3 กลุ่มของไทย ก็ยังคงถูกตัดจีเอสพีทั้งหมดหรือ

100% ต่อไป ส่วนในเรื่องการทบทวนให้สิทธิจีเอสพีทั้งระบบครั้งต่อไป อียูกำหนดไว้ปลายปี 2542

สำหรับมาตรการเร่งด่วน กระทรวงพาณิชย์ร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศโน้มน้าวอียูขอให้โครงการตัดสิทธิจีเอสพีไว้ที่ร้อยละ 50 เท่ากับในปัจจุบันนี้ไปจนถึงสิ้นปี 2544 โดยไม่ตัดสิทธิจีเอสพีร้อยละ 100 หรือทั้งหมดดังที่ได้กำหนดไว้เมื่อ 2539

การโน้มน้าวนี้มุ่งเพียงประเด็นเดียวในขณะนี้จะช่วยให้มีน้ำหนักมากกว่ากรณีโน้มน้าวหลายประเด็น

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการตัดจีเอสพีร้อยละ 50 ต่อไปแทนการตัดร้อยละ 100 ตามที่กำหนดไว้เดิมนั้น ถือเป็นมีการเปลี่ยนแปลงระเบียบของคณะกรรมการอียูยุโรป ซึ่งการเปลี่ยนแปลงระเบียบนี้จะสามารถทำได้ในชั้นของคณะกรรมการระดับเอกอัครราชทูตประเทศสมาชิกอียู (COREPER) ประจำกรุงบรัสเซลส์ เพื่อเสนอต่อคณะมนตรียุโรปเห็นชอบต่อไป ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงที่เสนอโดยคณะกรรมการอียูยุโรปนี้จะต้องเป็นลักษณะฉันทมติ (ทุกประเทศสมาชิกของอียูเห็นพ้องกัน) ของกรรมการ COREPER จึงจะมีผลการเปลี่ยนแปลง

มาตรการระยะสั้น กำหนดแนวทางดังนี้คือ โน้มน้าวอียูให้ใช้ตัวเลขในการทบทวนที่เป็นประโยชน์ต่อการได้รับสิทธิจีเอสพีแก่ไทยมากที่สุด. การหาตลาดใหม่ให้แก่สินค้าที่ถูกตัดสิทธิจีเอสพี การรักษาและเพิ่มส่วนแบ่งสินค้าเกษตรไทยในตลาดอียู. การเจรจาขอความร่วมมืออียูในการจัดสรรเงินช่วยเหลือด้านการพัฒนาให้กับภาคเกษตรของไทยอยู่แล้วให้ไปสู่การผลิตเกษตรที่ได้รับผลกระทบจากการถูกตัดจีเอสพี ■